

4 HYVINVOINNIN TOIMIALA

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Kuvaus 2026 ja keskeiset muutokset

Hyvinvoinnin toimialan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille varhaiskasvatus-, koulutus- ja nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä vastata hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisestä. Kaupungin uusi hallintosääntö astui voimaan 1.6.2025. Hyvinvoinnin toimialalle muodostettiin tällöin uusi Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen lautakunta, jonka vastuualueelle kuuluu hyvinvointikertomuksen ja – suunnitelman ja sen sisältämien ehkäisevän päihdetyön ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman koordinointi. Lisäksi lautakunta koordinoi Lapsiystävällinen kunta -mallin toteutumista ja vastaa mm. kuntalaisosallisuuden kehittämisestä ja järjestöavustuksista. Hyvinvointipalvelut tekevät kiinteää yhteistyötä mm. hyvinvointialueen, oppilaitosten sekä alueella toimivien yhteisöjen ja järjestöjen kanssa.

Syntyvyys on jatkunut heikkona ja tämä tulee määrittelemään hyvinvointipalveluiden palvelutuotantoa vahvasti tulevana vuosina. Koska peruspalveluiden valtionosuuskertymää määrittelee 0–15 – vuotiaiden lukumäärä, kaupungin saamat valtionosuudet vähenevät nopeammin kuin palveluita pystytään mukauttamaan palvelutarpeeseen. Tämä haastaa hyvinvoinnin toimialan taloutta vahvasti tulevina vuosina.

Oppimisen tuen uudistus perusopetuksessa edellyttää vahvaa panostamista tuen resursointiin ja uuden lainsäädännön osaamiseen sekä hallinnossa, että kouluissa.

Talouden sopeuttaminen jatkuu vuonna 2026 kaupunginvaltuuston kesäkuun 2024 päätösten tahdittamana. Hyvinvoinnin toimialalla toteutetaan vuodelle 2026 sovittuja sopeuttamisen toimenpiteitä kaikilla palvelualueilla. Lisäksi vuonna 2026 valmistellaan vuodelle 2027 päätettyjä sopeuttamistoimenpiteitä sekä valmistellaan päätöksentekoa varten vielä keskeneräisiä sopeuttamistoimenpiteitä, esimerkiksi Mutala-Pataluoto-Utra – alueen kouluverkkotarkastelu ja Reijola-Niittylahti – alueen kouluverkkopäätös. Pitäjissä jatketaan asiakaspalvelupisteiden toimintamallin kehittämistä.

Varhaiskasvatuspalveluissa lasten määrä laskee ennusteen mukaan vuosittain noin sadalla lapsella vuoteen 2029 saakka. Perusopetuksessa arvioidaan vuonna 2026 olevan oppilaita noin 128 oppilasta vuotta 2025 vähemmän. Syntyvyyden lasku on alkanut selkeästi näkyä alakoululaisten määrässä vähenemisenä, mutta yläkoululaisten määrä kasvaa vielä hieman. Oppilasmäärää vähenemistä taittaa tällä hetkellä käytännössä maahanmuutto, jota ilman oppilasmäärän lasku olisi suurempi.

Kulttuuripalveluiden toiminta on laajaa, kuntalaisten hyvinvointiin liittyvää monimuotoista palvelua. Tapahtumat, sivistäminen ja kouluttautuminen sekä kulttuurikasvatus ovat toiminnan keskiössä. Kulttuuripalveluissa Taidemuseo Onnin remontti valmistuu loppuvuonna 2026. Kaupungintalolle loppuvuonna 2025 valmistunut Museo Elielin ensimmäinen kokonainen toimintavuosi 2026 tulee osoittamaan kohteen vetovoimaisuuden. Tavoitteena on, että loppuvuodesta 2026 alkaen Joensuussa on kaksi täysin uusittua museokohdetta.

Liikuntapalveluissa vuonna 2026 jatketaan Liikkuva Joensuu -verkostolla tapahtuvaa yhteistä kuntalaisten liikumaan aktivoimista ja palvelutoiminnan kehittämistä. Liikkujan polun kautta edistetään kuntalaisten yhdenvertaisuutta saavuttaa liikuntapalveluja ja ikääntyneiden liikuntapalveluita edistetään kehittämällä mm. seniorikorttia. Liikuntaneuvontaa vakiinnutetaan osaksi kaupungin palveluita. Mehtimäen testausasema -hankkeelle haetaan jatkoa.

Hyvinvoinnin toimialalla riskienhallinta on kiinteä osa päivittäistä toimintaa. Riskienhallinnassa keskiössä on erilaisten valmiuteen liittyvien suunnitelmien, ohjeiden ja vastuutusten pitäminen ajan tasalla. Riskien arviointia toteutetaan Inclus-järjestelmällä. Hyvinvoinnin toimialan strategiset riskit liittyvät pääasiassa talouteen, henkilöstöön ja tiloihin. Toimialan henkilöstö työskentelee pääosin kuntalaispalveluiden rajapinnassa, joten henkilöstön terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit ovat riskienhallinnan toimien keskiössä myös talouden kannalta tarkasteltuna. Riskejä hallitaan muun muassa henkilöstön koulutukseen, työterveyteen, työhyvinvointiin ja johtamiseen liittyvällä suunnitelmallisella toiminnalla. Hyvinvoinnin toimialalla on runsaasti tiloja, joiden osalta riskejä hallitaan käyttäjinä erilaisten suunnitelmien ja toimintaohjeiden kautta kaupungin Tilakeskuksen oman riskienhallinnan tukena. Riskejä hallitaan myös monialaisen yhteistyön kautta saatavalla systemaattisella turvallisuustiedolla, jonka kautta pyritään ennakointiin toimintaympäristössä esiintyvien ilmiöiden suhteen. Hyvinvoinnin toimialalla on varauduttu myös tietosuojaan kohdistuviin riskeihin, koska toimialalla on runsaasti erilaisia rekistereitä. Hyvinvoinnin toimialan riskeihin pystytään pääosin varautumaan ennakoivasti.

48 HYVINVOINNIN JA OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN LAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen lautakunnan vastuualueeseen kuuluvat kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä asukaslähtöisyyden edistäminen. Lautakunnan tehtävänä on vastata kaupungin palvelupisteistä ja kohtaamispaikoista, järjestöavustusten linjauksista, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta sekä maaseutuhallinnon viranomaispalvelujen yhteistyön järjestämisestä. Lautakunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä.

Toiminnalliset tavoitteet 2026

Hyvän arjen, hyvinvoinnin ja osallisuuden Joensuu

Toiminnallinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso 2026	Vastuutaho
Kaupungin asiakaspalvelun kehittäminen	Asiakaspalvelua arvioitu ja resursoitu tarveperusteisesti Mittarit: Asiakastyytyväisyyskysely, Asiakasmäärät suhteessa resurssiin	Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen palvelut
Selvitämme palautekanavia	Palautekanavia selvitetty ja niiden soveltuvuutta arvioitu Mittarit: Selvitettyjen palautekanavien määrä, Käytettävyydeltään soveltuvien palautekanavien lukumäärä	Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen palvelut
Yhteissuunnittelun Joensuun mallin kehittäminen	Ensimmäinen pilotti on tehty ja mallia on arvioitu Mittarit: Ensimmäinen yhteissuunnittelupilotti arvioitu	Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen palvelut
Yhteisötalon toimintaympäristöstä tehdyn esityksen toimeenpano	Yhteisötalon toiminta on käynnistetty ja useat toimijat järjestävät talossa avointa toimintaa Mittarit: Toiminta käynnissä (kyllä/ei), Toimijoiden lukumäärä	Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen palvelut
Järjestöavustuskokonaisuuden selkeyttäminen	Järjestöavustuskokonaisuuden selkeyttäminen on aloitettu ja yhteissuunnittelu käynnistetty Mittarit: Kokonaiskuva avustuskokonaisuudesta luotu (kyllä/ei), Hakijoita osallistettu suunnitteluun, lukumäärä	Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen palvelut
Lakisääteisiä hyte-neuvotteluita kumppanuustasolla toteuttavan rakenteen pilotointi	Pilotointi on tehty ja sen toimivuutta on arvioitu Mittarit: Neuvottelut pidetty (kyllä/ei), Neuvotteluun osallistuneiden lukumäärä	Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen palvelut

480 Hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelut

Vastuuhenkilö: Hyvinvointi- ja osallisuuspäällikkö

Kuvaus 2026 ja keskeiset muutokset

Vuoden 2026 aikana jatketaan asukkaiden hyvinvointia, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevien toimintamallien kehittämistä. Tavoitteena on tukea ja vahvistaa osallistavaa ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa. Lautakunnalle hallintosäännössä määritellyistä tehtävistä keskitytään erityisesti yhdyspintatyöhön hyvinvointialueen kanssa, järjestöavustusten linjauksiin, kohtaamispaikkatoiminnan ja palvelupisteiden kehittämiseen sekä asukas-palautekanaviin. Alueellisten hyvinvoinnin edistämisen rakenteiden kehittämistä jatketaan yhdessä hyvinvointialueen ja muiden sidosryhmien kanssa. Tarkoituksena on löytää ja vakiinnuttaa soveltuva malli lakisääteisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintaneuvotteluihin. Kansalaistoiminnan tukeminen on kaupungissa ensimmäistä kertaa koottu yhteen lautakuntaan, mikä mahdollistaa järjestöavustuskokonaisuuden selkeyttämisen. Rakennuksesta, jossa yhteisötalo Satama sijaitsee, on päätetty luopua ja yhteisötalolle tulee löytää kohtaamispaikkatoimintaan soveltuvat uudet tilat. Asukas- ja asiakastyytyväisyyden kehittämisen painopisteeksi otetaan soveltuvien palautekanavien selvittäminen. Kaupungin asiakaspalvelun kehittämistä tarveperustaisesti jatketaan.

Taloudelliset ja määrälliset tavoitteet

Hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos % 2026-2025
Toimintatulot	113 335	55 100	49 000	-11,1 %
Toimintamenot	-1 211 674	-1 343 400	-1 140 310	-15,1 %
Toimintakate	-1 098 339	-1 288 300	-1 091 310	-15,3 %
Avustukset ja kumppanuussopimukset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos % 2026-2025
Nuorisoavustukset				
Myönnetty avustukset kpl			150	
Avustukset yhteensä	-109 866	-114 000	-106 500	-6,6 %
Kulttuuriavustukset				
Myönnetty avustukset kpl		40	40	
Avustukset yhteensä	-259 635	-249 400	-233 300	-6,5 %
Liikunta-avustukset				
Myönnetty avustukset kpl		45	45	
Avustukset yhteensä	-218 791	-213 750	-202 500	-5,3 %
Asukasosallisuuden avustukset				
Myönnetty avustukset kpl			83	
Avustukset yhteensä	-224 257	-160 590	-152 090	-5,3 %
Pientapahtuma-avustukset				
Myönnetty avustukset kpl			45	
Avustukset yhteensä	-69 251	-77 400	-38 300	-50,5 %
Myönnetty avustukset yhteensä kpl			363	
Avustukset yhteensä	-881 799	-815 140	-732 690	-10,1 %
Kumppanuussopimukset kpl		1	1	
Kumppanuussopimukset yhteensä	-156 653	-30 000	-30 000	0,0 %
Toimintatulot	49 920	0	0	
Toimintamenot	-1 038 452	-851 950	-762 690	-10,5 %
Toimintakate	-988 532	-851 950	-762 690	-10,5 %
Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen palvelut yhteensä	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos % 2026-2025
Toimintatulot	163 255	55 100	49 000	-11,1 %
Toimintamenot	-2 250 126	-2 195 350	-1 903 000	-13,3 %
Toimintakate	-2 086 871	-2 140 250	-1 854 000	-13,4 %

Toimielin yhteensä

1 000 euroa	TP2024	TA2025	TA2026	Muutos%	TS2027	TS2028
Toimintatulot	163	55	49	-11,1 %	51	53
Toimintamenot	-2 250	-2 195	-1 903	-13,3 %	-1 972	-2 041
Toimintakate	-2 087	-2 140	-1 854	-13,4 %	-1 921	-1 988

Toimiala yhteensä

1 000 euroa	TP2024	TA2025	TA2026	Muutos%	TS2027	TS2028
Toimintatulot	15 649	16 652	16 524	0,0 %	17 119	17 718
Toimintamenot	-186 932	-193 729	-196 815	1,6 %	-201 821	-207 887
Toimintakate	-171 283	-177 077	-180 291	1,8 %	-184 702	-190 169